

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Priecelovej a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Zdenky Kohútovej, v právnej veci žalobcu: **C. a. s.** so sídlom L., Česká republika, IČO: X. zastúpeného M., advokátkou, K., advokátska kancelária s.r.o. so sídlom M. Bratislava proti žalovanému: **JUDr. V.**, advokát, správca konkurznej podstaty úpadcu S. IČO: X., so sídlom D. Lučenec, zast. Mgr. D., advokátom, AK D. Lučenec, **o určenie pravosti pohľadávky vo výške 161 389 755,62 Sk**, na odvolanie žalobcu a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 52Cbi/14/2007-Pú-70 zo dňa 30. októbra 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 52Cbi/14/2007-Pú-70 zo dňa 30. októbra 2007 **p o t v r d z u j e**.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému na účet jeho právneho zástupcu trovy odvolacieho konania v sume 9 127,-- Sk.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici žalobu zamietol v celom rozsahu. V odôvodnení sa konštatuje, že žalobca žalobou zo dňa 30. 04. 2007 sa domáhal určenia pravosti pohľadávky vo výške 161 389 755,62 Sk. Súd z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že na žalovaného bol vyhlásený konkurz dňa 23. 01. 2004 uznesením č. k.

36-24 K 86/99. Z obsahu konkurznej prihlášky súd zistil, že žalobca si prihlásil svoju pohľadávku vo výške 161 389 755,62 Sk, ktorá mu bola v celom rozsahu popretá z dôvodu premlčania. Krajský súd v Banskej Bystrici vyhlásil prvýkrát konkurz na úpadcu dňa 16. 04. 1999 a toto rozhodnutie bolo zrušené rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, opätovne bol konkurz vyhlásený dňa 24. 01. 2001, toto rozhodnutie bolo taktiež zrušené rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a tretí krát bol konkurz vyhlásený dňa 23. 01. 2004. Žalobca si prihlásil svoju pohľadávku do každého konkurzného konania, a preto má za to, že jeho pohľadávka nie je premlčaná a zároveň poukazoval na uznanie pohľadávky žalovaným a na čiastočné plnenie pohľadávky.

Súd poukazuje na ustanovenie § 405 OBZ, ktoré uvádza, že ak právo bolo uplatnené pred premlčaním, ale v tomto konaní sa nerozhodovalo vo veci samej, platí, že premlčacia doba neprestala plynúť. V poznámkach k uvedenému ustanoveniu sa uvádza, že to znamená, že na jej plynutie sa hľadí, ako keby nenastali skutočnosti spôsobujúce spočívanie premlčania. Do premlčacej doby sa započíta doba, ktorá uplynula pred začatím konania, doba konania, ako aj doba, ktorá plynie po konaní. Vychádza sa z toho, že pokiaľ sa nerozhodlo vo veci samej, premlčacia doba neprestala plynúť, lebo chýba dôvod jej prerušenia. Dá sa povedať, že v tomto konaní, keďže bol konkurz dvakrát zrušený rozhodnutím NS SR, nedošlo k rozhodnutiu vo veci samej.

V zmysle § 405 ods. 1 OBZ, ak právo bolo uplatnené pred premlčaním podľa § 402 až § 404 OBZ, ale v tomto konaní sa nerozhodlo vo veci samej, platí, že premlčacia doba neprestala plynúť. V zmysle § 397 OBZ je premlčacia doba 4 roky.

Žalovaný čiastočne uznal svoj záväzok, a to do výšky 27 560 414 Sk. Z uvedeného je zrejmé, že od uznania záväzku žalovaným, teda od 19. 04. 1995 začala plynúť nová štvorročná premlčacia lehota. Tým, že Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozhodnutie krajského súdu o vyhlásenie konkurzu, podľa názoru prvostupňového súdu nezakladá právo veriteľa na prerušenie plynutia premlčacej doby, nakoľko nemohlo byť veriteľovi zrejmé, či bude konkurz na úpadcu opätovne vyhlásený a v čase od zrušenia rozhodnutia o vyhlásení konkurzu až do doby, kým bol opätovne konkurz vyhlásený, uplynula dosť dlhá doba na to, aby sa veriteľ, t. j. žalobca, domáhal uplatnenia svojho práva voči dlžníkovi, napr. podaním

žaloby na súd, a tým by premlčacia doba prestala plynúť, nakoľko by veriteľ vykonal právny úkon, ktorý má za následok pretrhnutie premlčacej doby.

Na základe takto zisteného skutkového stavu má súd za to, že obrana žalovaného je dôvodná, nakoľko nárok žalobcu je premlčaný, vzhľadom na podanie prihlášky dňa 10. 04. 2006 a vzhľadom na dátum splatnosti faktúr (rok 1991 až 1995), ako aj na dátum uznania záväzku úpadcom a čiastočné splnenie dlhu.

Žalobca poukazoval na to, že pokiaľ ide o úrok z omeškania, vyúčtovaný pri oneskorenej úhrade vo výške 0,05 % za každý deň omeškania, začína premlčacia doba v obchodných záväzkových vzťahoch plynúť vždy dňom, za ktorý vzniklo veriteľovi právo na úrok z omeškania, to znamená, nie len prvým dňom omeškania, ale i každým ďalším dňom omeškania, za ktorý vzniklo veriteľovi ďalšie právo na úrok z omeškania. Poukázal na judikát Najvyššieho súdu ČR pod č. R 36/2003. Predmetné rozhodnutie sa zaoberalo právom na zaplatenie zmluvnej pokuty a nie úrokom z omeškania. Aj keby sa jednalo o rozhodnutie o úroku z omeškania, takéto komentované rozhodnutie nie je pre súd v tejto konkrétnej veci záväzné. Súd dospel k záveru, že celá pohľadávka žalobcu, tak istina, ako aj úrok z omeškania ku dňu uplatnenia pohľadávky, t. j. ku dňu 10. 04. 2006, je v plnom rozsahu premlčaná.

Na základe takto zisteného stavu mal súd za to, že nárok žalobcu je premlčaný a žalobu ako nedôvodnú zamietol.

O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O. s. p. a priznal žalovanému trovy vo výške 3 098,-- Sk.

Žalobca a žalovaný podali proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie.

Žalobca vo svojom odvolaní uvádza, že napáda rozsudok ako celok. S poukazom na § 402 OBZ a § 20 ods. 7 zákona č. 328/91 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len ZKV) si jednoznačne prihlásil svoju pohľadávku do konkurzného konania dňa 11. 10. 1999 včas. Prihlásením pohľadávky urobil právny úkon, v dôsledku ktorého prestala plynúť premlčacia doba a nastalo jej spočívanie. Opätovne si prihlásil pohľadávku do konkurzného konania dňa 21. 03. 2001 a naposledy dňa 04. 04. 2006, v rámci lehoty určenej súdom na prihlasovanie

pohľadávok veriteľov. Podľa názoru žalobcu, napadnuté rozhodnutie v časti odôvodnenia premlčania spornej pohľadávky je nepreskúmateľné. Súd jednoznačne neuviedol, kedy došlo k premlčaniu žalobcovej pohľadávky, neuviedol presný dátum uplynutia premlčacej doby, napriek tomu, že sa v rozhodnutí odvoláva na to, že premlčacia doba spornej pohľadávky už uplynula.

Žalobca má za to, že v predmetnej veci je uplatnená námietka premlčania v rozpore s dobrými mravmi, ako aj v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku a na úkor žalobcu, voči ktorému by bol zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom nim uplatneného práva. Poukazuje na nález Ústavného súdu ČR vo veci sp. zn. II. ÚS 309/95, ako aj na rozsudok NS ČR vo veci sp. zn. Cdo 1839/2000 a nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I US 64304.

Pokiaľ ide o úrok z omeškania pri oneskorenej úhrade vo výške 0,05 % za každý deň omeškania uplatnený žalobou, začína premlčacia doba v obchodno-závazkových vzťahoch plynúť vždy dňom, za ktorý veriteľovi vzniklo právo na úrok z omeškania, t. j. nielen prvým dňom omeškania, ale i každým ďalším dňom omeškania, za ktorý vzniklo veriteľovi ďalšie právo na úrok z omeškania. Právo na zaplatenie takto dohodnutého úroku z omeškania sa premlčí uplynutím štvorročnej premlčacej doby počítanej od tohto dňa. Povinnosť splniť záväzok riadne a včas v dôsledku porušenia tejto povinnosti a následného omeškania totiž nezaniká, ale trvá až do doby poskytnutia riadneho plnenia alebo do doby, keď záväzok zanikne iným spôsobom (§ 365 OBZ). Opätovne poukazuje na judikáty Najvyššieho súdu ČR, ktoré boli založené do spisu.

Podľa názoru žalobcu, svoj nárok jednoznačne osvedčil, je veriteľom úpadcu S. v „,konkurze“, a preto navrhuje napadnutý rozsudok podľa § 220 ods. 1 O. s. p. zmeniť tak, že súd určuje, že pohľadávka žalobcu vo výške 161 389 755,62 Sk prihlásená v konkurznom konaní, je zistená a zaradená do prvej triedy pre rozvrh. Uplatňuje si trovy prvostupňového aj odvolacieho konania.

Žalovaný svojim odvolaním napadol rozsudok v časti trov konania. Súd pri rozhodovaní o trovách konania priznal odmenu advokátovi za zastupovanie s poukazom na § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. Žalovaný je toho názoru, že v tomto súdnom konaní

pri určovaní a posudzovaní správnosti výšky pohľadávky sa rozhoduje o jej hodnote, a teda pre vyčíslenie - vyúčtovanie trov konania, je správna aplikácia ustanovenia § 9 a § 10 uvedenej vyhlášky. Preto navrhuje, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie v napadnutej časti výroku o trovách konania a zaviazal žalobcu na zaplatenie trov konania vo výške 671 256,-- Sk.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal vec podľa ustanovenia § 212 ods. 1 O. s. p. a podľa § 214 ods. 1 O. s. p. Vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo podľa § 23 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. v znení zmien (ďalej len ZKV).

Konkurzní veritelia pohľadávok, ktoré zostali sporné, čo do pravosti, výšky alebo poradia, môžu sa domáhať určenia svojho práva v lehote určenej súdom. Žalobu musia podať na súde, ktorý vyhlásil konkurz proti všetkým, ktorí pohľadávku popreli, smú sa len dovolávať právneho dôvodu a poradia uvedeného v prihláške alebo na prieskumnom pojednávaní a pohľadávku môžu uplatniť len do výšky uvedenej v prihláške alebo na prieskumnom pojednávaní.

Žalobca ako veriteľ si v konkurznom konaní sp. zn. 36 - 24 K 86/99 prihlásil pohľadávku, a to prihláškou dňa 11. 10. 1999. Správca konkurznej podstaty na prieskumnom pojednávaní dňa 21. 03. 2007 prihlásenú pohľadávku poprel z dôvodu jej premlčania.

Prihlásená pohľadávka predstavuje dlžníkom nezaplatené faktúry v celkovej výške 44 641 718,52 Sk. Jedná sa o faktúry so splatnosťou za obdobie október 1991 až máj 1995. Ďalšia čiastka vo výške 114 830 963,48 Sk predstavuje úroky z omeškania vypočítané z dlžných faktúr odo dňa nasledujúceho po dni ich splatnosti do 23. 01. 2004, t. j. do vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka a čiastka 1 907 073,63 Sk predstavuje úrok z omeškania za oneskorené splnenie peňažného záväzku.

Konkurzný súd v Banskej Bystrici vyhlásil konkurz na majetok úpadcu S. uznesením zo dňa 16. 04. 1999. Toto rozhodnutie bolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky zrušené a vec bola vrátená na nové prejednanie. Opätovne bol konkurz vyhlásený na majetok úpadcu

dňa 24. januára 2001, toto rozhodnutie bolo opätovne zrušené odvolacím súdom a znovu bol konkurz vyhlásený konkurzným súdom dňa 23. 01. 2004.

Je nesporné, že žalobca si prihlásil po prvýkrát svoju pohľadávku do konkurzného konania prihláškou dňa 11. 10. 1999.

Podľa § 20 ods. 7 ZKV, prihláška pohľadávky má pre plynutie premlčacej lehoty a zánik práva rovnaké účinky ako uplatnenie práva na súde. Zákon priznáva prihláške také isté právne účinky vo vzťahu k premlčaniu a preklúzii, ako sú pri podaní žaloby.

Podľa § 402 OBZ, premlčacia doba prestáva plynúť, keď veriteľ za účelom uspokojenia alebo určenia svojho práva urobí akýkoľvek právny úkon, ktorý sa považuje podľa predpisov upravujúcich súdne konanie za jeho začatie alebo za uplatnenie práv v už začatom konaní. Z hľadiska plynutia lehôt je právne relevantný moment doručenia prihlášky na súd.

V spornom prípade žalobca si uplatnil na súde svoje právo prihláškou dňa 11. 10. 1999 v súlade s ust. § 20 ods. 7 ZKV a z hľadiska spočívania premlčacej doby na tento právny úkon, pokiaľ by bol uplatnený pred premlčaním podľa § 402 až § 404 OBZ, už nemá vplyv následné prihlásenie pohľadávky dňa 21. 03. 2001 a 04. 04. 2006 v dôsledku dvakrát zrušeného rozhodnutia o vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka. Stále sa jednalo o to isté konkurzné konanie.

Medzi sporovými stranami nie je sporné, že dlžník - žalovaný uznal svoj záväzok, ale len čiastočne, a to do výšky 27 560 414 Sk dňa 19. 04. 1995. Táto čiastka bola uznaná v tzv. „v starom bloku“ bez uvedenia meny. Ak dlžník písomne uzná svoj záväzok, plynie nová štvorročná premlčacia doba od tohto uznania. Ak sa uznanie týka iba časti záväzku, plynie nová premlčacia doba ohľadne tejto časti (§ 407 ods. 1 OBZ). Uznanie záväzku má za následok prerušenie premlčacej doby a začiatok plynutia novej štvorročnej premlčacej doby.

Nová štvorročná premlčacia doba začala plynúť od 19. 04. 1995 a skončila dňa 19. 05. 1999. Žalobca si uplatnil svoje právo prihláškou až 11. 10. 1999, t. j. po uplynutí

zákonom stanovenej premlčacej doby (§ 387 ods. 1, ods. 2 OBZ), a keďže žalovaný vzniesol námietku premlčania, súd nemôže žalobcovi priznať uplatnené právo (§ 388 ods. 1 OBZ). Zaplatenie niektorých faktúr, ktoré nie sú konkretizované, nemožno považovať za opakované uznanie záväzku. Z konania dlžníka musí byť zrejmé, že opakovane uznáva svoj záväzok, resp. časť záväzku.

Vzhľadom na to, že žalobca ako veriteľ si uplatnil prihláškou zo dňa 11. 10. 1999 právo na uspokojenie pohľadávky po uplynutí premlčacej doby s poukazom na § 407 ods. 1 OBZ, ako aj vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaného, nemôže sa úspešne domáhať zaplatenia úroku z omeškania u faktúr splatných za obdobie október 1991 až máj 1995 do vyhlásenia konkurzu. Už podaním prihlášky dňa 11. 10. 1999, aj napriek čiastočnému uznaniu záväzku, bola prihlásená pohľadávka premlčaná v celom rozsahu.

Vzhľadom na takto uvedené skutočnosti, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 O. s. p.).

Odvolanie žalovaného v časti týkajúcej sa trov konania nie je dôvodné. Predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo podľa § 23 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní. Jedná sa o tzv. incidenčnú žalobu, kde súd rozhoduje o tom, či sporná pohľadávka, ktorá bola popretá konkurznými veriteľmi, resp. správcom konkurznej podstaty, je do právneho dôvodu, výšky alebo poradia, pohľadávkou oprávnenou a zistenou. Jednoznačne ide o určovací spor a nejedná sa o peňažné plnenie.

Prvostupňový súd rozhodol správne, keď pri rozhodovaní o trovách konania aplikoval § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov a určil výšku trov konania tak, ako v určovacom spore s neoceniteľnou hodnotou veci, bez ohľadu na výšku popretej pohľadávky správcom konkurznej podstaty.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 224 ods. 1 O. s. p. Úspešnému žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v sume 9 127,-- Sk (jeden úkon právnej pomoci po 1 465,-- Sk; § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.; 1 x 190 Sk paušálna náhrada výdavkov, cestovné náklady 3 985,-- Sk podľa zák. č. 283/2002 Z. z. a opatrenia č. 181/2008 Z. z.; náhrada

za premeškaný čas 317,-- Sk x 11 polhodín, spolu 3 487,-- Sk, podľa § 17 ods. 1 citovanej vyhlášky).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 10. septembra 2008

**JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M.